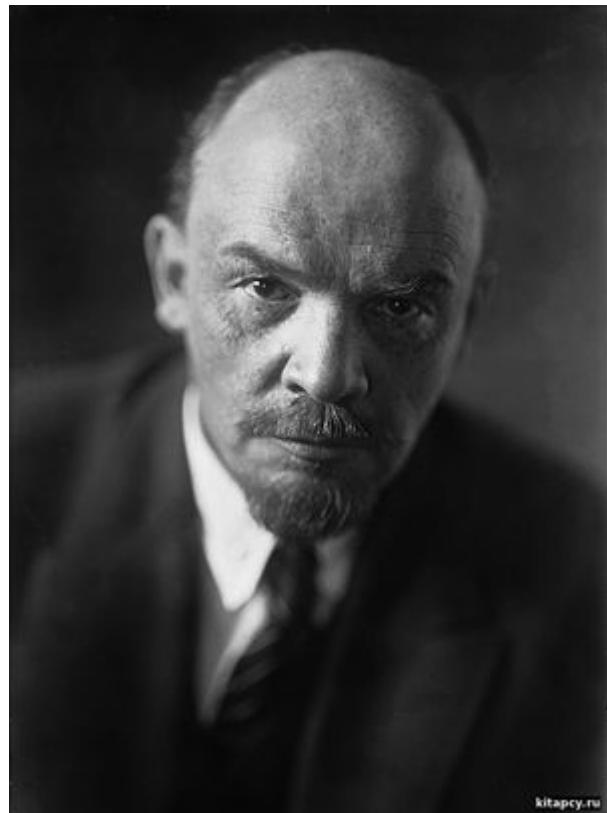

Rus arhiwleri Leniniň aslynyň ýewreýdigini subut etdi

Category: Kitapcy, Taryhy makalalar

написано kitapcy | 22 января, 2025

Rus arhiwleri Leniniň aslynyň ýewreýdigini subut etdi RUS ARHIWLERİ LENINIŇ ASLYNYŇ ÝEWREÝDIGINI SUBUT ETDI

SSSR-iň esaslandyryjysy we bolşewik rewolýusiýasynyň serdary Wladimir Iliç Leniniň aslynyň ýewreýdigi hakyndaky gep-gürrüňleriň soňuna Moskwa muzeýiniň bu baradaky resmi maglumatlary aýan etmegi bilen nokat goýuldy.

Moskwanyň döwlet taryh muzeýiniň sergä açylan maglumatlarynyň arasynda Leniniň uýasy Anna Ulýanova tarapyndan 1932-nji ýylда I.Staline ýazylan hat bar. Ol hatda A.Ulýanova öz atalarynyň XVIII-XIX asyr Russiýasynda ýewreýlere garşı yöreneden "göçüp gelmegi çäklendirmek" syýasatyndan halas bolmak we has oñaýly bilim almak üçin hristian dinine giren ukrainaly ýewreýdigini aýdýar.

Hat şeýle setirler bar: "Garryp ýewreý maşgalasyndan çykan garry atamyzyň çokundyrma dessuryna görä kakasy Ukrainanyň

günbataryndaky Žitomir şäherinde ýasaýan Moses Blank atly biri. Wladimir Iliç ýewreýler hakynda hiç haçanam erbet pikirde bolmandy. Meniň has önräklerdenem aslymyzdan şübhelenip, şejerämiziň gelip çykyşy boýunça anyklan zatlarymy onuň (Lenin) dirikä bilmändigine juda gynanýaryn".

Stalinden antiýewreý akymlara garşıy Leniniň döwründe başy başlanan göreşiň dowam etdirilmegini haýış eden Ulýanowa "soňky ýyllarda antiýewreýciliğiň kommunistleriň arasynda-da täzeden güýçlenýändigini, köpelýändigini duýýaryn. Bu hakykaty köpcülikden bukmak nădogry bolar" diýip ýazýar.

Patyşa Russiýasy döwründe ýewreýleriň aglabasyna "göçüp gelmegi çäklendirmek" ady berilen programmanyň çäginde Litwa, Belarus, Polşa, Moldawiýa, Ukraina we diňe Russiýanyň günbatar oblastlarynda ýaşamaga rugsat berilýärди.

Şol döwrüň rus häkimiýetine garşıy göreşiň başyny başlan bolşewiklere köpsanly ýewreýlerem goldaw beripdir, 1917-nji ýylда bolşewikleriň häkimiýete gelmegi bilen Kommunistik partiýanyň ýokary wezipeli agzalarynyň arasynda ýer alan ýewreýler barmak büküp sanardan köp bolupdyr. Kommunistik partiýanyň tanalýan iň belli şahsyétleriniň birem hakyky ady Bronştam bolan L.Troskidir.

Muňa garamazdan 1870-nji ýylda doglan Lenin özünü rus diýip görkezipdir.

Leniniň resmi terjimehaly onuň jigisi Olga Ulýanowa tarapyndan ýazylypdyr. Ol terjimehalda maşgala rus, nemes we swed kökli diýip görkezilýär.

Leniniň döwründe ýewreý medeniýetiniň ösmegi üçin alnyp barylýan işler Staliniň kommunistleriň arasyndan ýewreýleri arassalamaga başlamagy we 30-njy ýyllaryň başynda sowet ýewreýlerini Hytaý bilen araçäkleşyän oblasta göçürmek baradaky meýilnamasyny güýje girizmegi bilen öz-özünden togtap galýar.

Döwlet taryh muzeýiniň işgäri Tatýana Koloskowanyň aýtmagyna görä, Ulýanowanyň bu haýysyny Staliniň kanagatlandyrmandyr we hatyň gizlin saklanylmasagy barada görkezme beripdir.

Ulýanowanyň haty rus taryhçylarynyň eline 1990-njy ýyllaryň başında düşdi. Yöne hatyň hakykylygynyň üstünde taryhçylaryň arasynda gapma-garşylykly pikir, dartgynly jedel döredi.

Leniniň körpe dogany Mariýa Ulýanowanyň 1922-nji ýylда ýazan gündeliginde şol ýyl agyr ysmaza uçran Leniniň Stalinden özüne awy getirmegini haýış edendigi barada aýtmak bilen, "Ol bu

haýyşyň ýerine ýetirilmegi üçin keýpine Stalini saýlamady. Çünkü ol Staliniň edenli bolşewikdigure, iň ýakyn ýoldaşdygyna ynanýardy. Eýse, şondan başga kim Leniniň ömrüni soñlandyrmagá het edip bilerdi?" diýip ýazýar.

Gündelikde Staliniň Leniniň wesýetini berjaý etmäge söz berendigini, ýone politbýuronuň beýleki agzalarynyň bu haýyş kabul etmändigini ýazýar. Stalin tarapyndan sürgüne ugradylan Troskiý öz ýatlamalarynda Lenini Staliniň zäherländigini aýdypdyr.

Muzeýde ilkinji gezek sergä çykarylan 111 sany resmi dokumentde SSSR döwrüniň ýokary wezipeli döwlet işgärleri hakynda gyzykly maglumatlar bar.

Maglumatlaryň birinde 1934-nji ýylда tussag edilen we hakyky ady Rozenfeld bolan Kommunistik partiýanyň syýasy býurosynyň öñki agzasy Lew Kamenýewiň Staline ýazan hatynda "Durkum-düýrmegim partiýanyň ýolbaşçylygyna we partiýa söýgi bilen dolup-daşýanlygymdan öwrenen bir zadym bar. Olam Merkezi Komitetiň her äden ädimine we siziň berýän her bir görkezmäñize tüýs ýüregim bilen ynanmakdy. Maňa geň görünen zat: ýigrenýän adamlarym bilen gatnaşýandygym baradaky aýyplamalar ýoñkelip tussag astyna alynmagym" diýen jümleler ýer alýar.

Muňa garamazdan Stalin bu hata-da pitiwa etmändir we Kamenýewe 1936-njy ýylда atuw jezasy berilipdir.

Muzeýde sowet politbýurosynyň agzalary tarapyndan çekilen karikaturalar hem bar.

Kommunistik ideologiýanyň görünüklü wekillerinden Nikolaý Buhariniň çeken bir karikaturasыnda Stalin ullaňan we çisirilen burunly, agzy müşdükli sekillendirilipdir.

Buhariniň çeken karikaturalarynyň birinde bolsa başga bir ýokary wezipeli işgär Gyzyl Goşuna garşı 1917-1923-nji ýyllarda urušan, ýone şowsuzlyga uçran aklaryň (menşewikleriň) harby lybasynda sekillendirilýär.

Sowet döwrüniň görünüklü ykdysatçylaryndan Waleriy Mežlaugyň çeken karikaturasыnda Troskini "başyboş entäp ýören ýewreý" we maliýe ministrini iş başarmaýan çöññe biri hökmünde sypatlandyrýar.

Maglumatlar Buharinuň we Mežlaugyň yzysüre ady mälim edilmedik maliýe ministrine 1938-nji ýylда ölüm jezasynyň berilendigini habar berýär.

Döwlet taryh muzeýinde açylan sergi 3-nji iýula çenli

köpçülige açık.

2011 ý.

<http://www.bugun.com.tr/haber-detay/155936-babasi ...aberi.asp>
Taryhy makalalar